

Dwars door de duinen

Nieuwtjes en weetjes over planten, dieren en duinen

Steeds meer lepelaars overwinteren tegenwoordig in Zuid-Europa. Een kortere vlucht betekent minder risico's. Foto: Jan Hendriks

Slimme lepelaars vliegen niet te ver

Al vroeg in het jaar keren de eerste lepelaars terug in hun broedgebieden langs de kust. Soms zitten ze al in februari op of bij hun nest. Dit zijn waarschijnlijk 'slimme' lepelaars die de winter hebben doorgebracht in Spanje of Portugal. Onderzoekster Tamar Lok van de universiteit van Groningen ontdekte dat tegenwoordig de helft van alle lepelaars in Zuidwest-Europa overwintert. Vijfentwintig jaar geleden vloog 70 tot 80 procent nog door naar West-Afrika. Maar dat is een risicovolle onderneming. De sterfte onder de Afrikagangers is relatief groot. Het is dus verstandiger om niet te ver van huis te gaan.

Parel op het strand

Een parel op het strand vinden, het kan. Het overkwam Ine Klomp. Vorige zomer nam ze een schelp van het strand van Texel mee naar huis. Maanden later maakte ze hem schoon en vond de parel. Hij zat in de schelp van een Amerikaanse zwaardschede.

Amerikaanse zwaardschedes spoelen vaak met vele duizenden tegelijk aan. Foto: Joost Bouwmeester

Dat is tegenwoordig een van de algemeenste schelpen op onze stranden. Deze soort komt pas sinds 1982 bij ons voor. Hij is niet gemakkelijk te onderscheiden van de inheemse grote zwaardschede. Zwaardschedes leven ingegraven in de zandbodem van de Noordzeekust. Na een storm liggen er vaak vele duizenden op het strand. Of het veel zin heeft om daarin naar parels te zoeken betwijfelen we. De Texelse parel was de eerste die in een Amerikaanse zwaardschede is aangetroffen.

Stormen zorgen voor dynamiek

De afgelopen maanden beukten flinke stormen tegen onze kust. Op 28 oktober werd op Vlieland korte tijd windkracht 12 gemeten. Op 5 december en een paar dagen voor Kerst was het opnieuw raak. Hoge golven sloegen stukken strand weg. Jonge duintjes verdwenen alsof ze er nooit waren geweest en steile, metershoge zandkliffen bleven achter. Het klinkt allemaal tamelijk dramatisch, maar wij vinden het mooi.

Flinke afslag op het strand bij Petten in 2012. Foto: Joost Bouwmeester

Afslag en aangroei horen bij de natuurlijke dynamiek van de kust. Zo ontstaan spontaan grote windkuilen en hoeven we deze niet met bulldozers aan te leggen. Het weggeslagen zand is nog steeds in de buurt, onder water, in de zogenaamde 'vooroever'. In de zomer wordt dit zand door kleinere golven weer naar het strand getransporteerd. Jonge duintjes kunnen opnieuw opstuiven. Dat is het natuurlijke ritme van zee en zand.

Nieuwe koraalzwam

Eind november vond natuurfotograaf Theo Westra in een mosrijk duingraslandje in Berkheide een onbekende koraalzwam. Tja, wat doe je dan? Foto's nemen en een stukje van de zwam opsturen voor onderzoek. Deskundigen van de Nederlandse Mycologische Vereniging legden het monster onder de microscoop en stelden vast dat het ging om *Ramaria roellinii*, een

Ramaria roellinii, de nieuwe koraalzwam, tussen duinmosjes in Berkheide. Foto: Theo Westra

koraalzwam. Deze soort was nooit eerder in Nederland gevonden en heeft ook nog geen Nederlandse naam. Verrassend genoeg ontdekte Theo Kiewiet kort daarna dezelfde *Ramaria*soort in de duinen bij Buren, op Ameland. Voor Westra was het al de derde bijzonderheid van 2013 in de duinen en strandwallen van Wassenaar. Eerder vond hij in koninklijk landgoed De Horsten het framboosvorming meniezwammetje, ook een nieuwe soort voor Nederland, en de zeer zeldzame gesluierte dame.

"Van de zilte zee tot aan het groenste gras"

Tussen de Haagse en de Leidse regio ligt een uitgestrekt landschap met jonge duinen en oude duinen, bossen en veenweidegebieden. Van Meijndel en Berkheide, via de vele fraaie landgoederen van Wassenaar en Voorschoten tot de vogelplassen en weidevogelgebieden bij Stompwijk en Zoeterwoude. Voor veel Randstedelingen is dit een ideale plek om een beetje bij te komen van de dagelijkse stress. Het wordt tegenwoordig 'Duin, Horst en Weide' genoemd. Om het gebied te promoten is vorig jaar www.duinhorstweide.nl van start gegaan. Op de site zijn wandel- en fietsroutes, bezienswaardigheden en restaurants te vinden. Veel informatie over natuur staat er niet op, maar dat komt vast nog wel.

Kasteel Duivenvoorde bij Voorschoten. Voor meer van dit soort plekken: zie www.duinhorstweide.nl. Zelf een beetje rondzwerven mag natuurlijk ook. Foto: Joost Bouwmeester

Nieuwe natuur in de Zandpolder

In de Kop van Noord-Holland wordt deze winter tussen Callants-oog en Groote Keeten een nieuw natuurgebied aangelegd. Het

vroegere bollenland van de Zandpolder maakt plaats voor ondiepe plassen en natte schraallanden. Het natuurontwikkelingsgebied beslaat in totaal veertien hectare. Het vormt een verbinding tussen de smalle duinstrook en het Nollenland van Abbestede, waardoor hier een groot aangesloten natuurgebied ontstaat. De plassen zijn vooral bedoeld voor trekvogels en kustvogels, zoals scholeksters, plevieren en kluten. In de natte schraallanden kunnen allerlei bijzondere natte duinvalleiplanten worden verwacht, zoals duizendguldenkruiden en orchideeën.

Natuurproject 'Zandpolder' bij Callants-oog. Foto: Saskia Bloemen

Jaar van de eekhoorn

We waren er in het vorige nummer met ons artikel over de eekhoorn iets te vroeg bij. Want 2014 is door de Zoogdierverseniging uitgeroepen tot Jaar van de Eekhoorn. Op deze manier wordt extra aandacht gevraagd voor de bescherming van dit sympathieke knaagdier. Zie voor meer informatie www.jaarvandeekhoorn.nl. Via deze site kun je ook je eigen waarnemingen doorgeven.

Meer berichten op duinbehoud.nl en facebook

Kunt u niet wachten op de volgende aflevering van Dwars door de Duinen? Geen probleem.

Op www.duinbehoud.nl vindt u in de rubriek 'Actueel' (bijna) dagelijks verse nieuwtjes over alles wat er in en om de duinen gebeurt. Op de facebookpagina van Duinbehoud worden ook excursies en andere activiteiten in de duinen aangekondigd.